

30.10.2025

Lausuntoyhteenveto – Tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvät muutokset oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön

1 Johdanto

Oikeusministeriö järjesti 29.8.–9.10.2025 lausuntokierroksen ([Lausuntopalvelu.fi](https://lausuntopalvelu.fi)) luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvistä muutoksista oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön. Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi tietosuojalakia, asunto-osaakeyhtiölakia, eläintenpitokieltorekisteristä annettua lakia, haastemieslakia, konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annettua lakia, liiketoimintakiellosta annettua lakia, rikosrekisterilakia, säätiölakia, yhdistyslakia, yrityskiinnityslakia ja velkajärjestelyrekisteristä annettua lakia. Sen tavoitteena on toteuttaa hallitusohjelman mukaisesti kansallisen tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvät muutokset oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön, ottaen huomioon perustuslaista johtuvat vaatimukset ja EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 (jäljempänä tietosuoja-asetus) sallima liikkumavara.

Lausuntoyhteenveto sisältää koosteen lausuntojen sisällöstä. Kysymyksessä on tiivistelmä, eikä lausuntojen koko sisältöä ole toistettu yksityiskohtaisesti. Lausumia on yhteenvetoa varten lyhennetty, niitä on ryhmitelty uudestaan ja niiden kieliasua on yhtenäistetty. Lausuntopalaute ja niissä ehdotetut täsmennys- ja muutosehdotukset otetaan kokonaisuudessaan huomioon hankkeen jatkovalmistelussa.

2 Tiivistelmä lausuntopalautteesta

Oikeusministeriölle toimitettiin lausuntokierroksella yhteensä 67 lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Lista kaikista lausunnonantajista on tiivistelmän lopussa. Lausuntoja saatiin ministeriöiltä, keskeisiltä viranomaisilta, kunnilta, hyvinvointialueilta, järjestöiltä ja yhteisöiltä. Saapuneet lausunnot ovat saatavilla julkisessa palvelussa osoitteessa <https://oikeusministerio.fi/hankkeet> tunnuksella [OM015:00/2025](https://oikeusministerio.fi/hankkeet).

Postiosoite Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Lausunnonantajat kannattivat yleisesti hallituksen esityksessä ehdotettuja muutoksia tietosuojalakiin ja muuhun oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön. Lausuntopalauteessa kuitenkin peräänkuulutettiin, että esityksen perusteluita täydennetään ja täsmennetään jatkovalmistelussa lisäämällä esitykseen ennen muuta esimerkkejä käytännön soveltamistilanteiden selventämiseksi.

Lausuntopalautetta annettiin erityisesti tietosuojalain 4 ja 6 §:iin ehdotettuihin muutoksiin liittyen. Valtaosa lausunnonantajista piti kyseisiä muutosehdotuksia tarpeellisina, perusteltuina ja selkeyttävinä, nostaen esiin muun muassa viranomaisen ja julkista hallintotehtävää hoitavien henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteen selkeyttämisen, tiedon liikkuvuuden parantamisen, viranomaistoiminnan tehostamisen ja digitalisaation tukemisen. Laajasta kannatuksesta huolimatta lausunnonantajat toivat kuitenkin esiin tarpeita tämentää ja selventää tietosuojalain 4 ja 6 §:ää koskevia perusteluja ja toivoivat erityisesti kattavampia esimerkkejä käytännön soveltamisen helpottamiseksi. Muutama lausunnonantaja esitti lausunnoissaan myös yksittäisiä muutoksia säännösehdoiksi. Sertifiointielimen akkreditointia koskevan tehtävän siirtoa kannatettiin yleisesti, mutta myös muutamia täsmennysehdoiksi perusteluihin ja säännöstasolle ehdotettiin.

Jonkin verran lausuntopalautetta saatiin myös teknisiä rajapintoja ja katseluyhteyksiä koskeviin muutosehdoiksi liittyen. Teknisiä rajapintoja ja katseluyhteyksiä koskevien muutosehdotuksien osalta lausunnonantajat antoivat pääosin myönteistä palautetta, mutta toivat esiin myös tarpeen tarkentaa sääntelyä erityisesti yksityisten tahojen tiedonsaannin ja käsitteiden johdonmukaisuuden osalta.

Osa lausunnonantajista ilmoitti, ettei niillä ollut lausuttavaa tai huomautettavaa ehdotuksista (muun muassa **Helsingin hallinto-oikeus, Kuluttajariitalautakunta, liikenne- ja viestintäministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Maahanmuuttovirasto, Metsähallitus, opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus, Poliisihallitus, Rajavartiolaitos, sisäministeriö, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys, tasa-arvovaltuutetun toimisto, Turun hallinto-oikeus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES, työ- ja elinkeinoministeriö, Valtiokonttori, valtioneuvoston kanslia ja ympäristöministeriö**). Myös korkein hallinto-oikeus totesi, ettei sillä ole lausuttavaa oheisessa asiassa, mutta viittasi kuitenkin ratkaisunsa KHO 2025:23, joka liittyy välttämättömyyskriteeriin.

3 Lausuntopalaute asiakohdittain

3.1 Tietosuojalakia koskeva lausuntopalaute

3.1.1 Tietosuojalain 4 §:ään ehdotetut muutokset

Lausuntopalaute saatiin erityisen paljon (yli 45 lausunnonantajaa) koskien tietosuojalain 4 §:ään ehdotettavia muutoksia, jotka koskevat viranomaisen ja julkista hallintotehtäviä hoitavan yksityisen tahon henkilötietojen käsittelyä yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai julkisen vallan käyttämiseksi. Ehdotetut muutokset saivat laajaa kannatusta ja muutoksille ilmaisivat tukensa muun muassa **Elinkeinoelämän keskusliitto EK, liikenne- ja viestintäministeriö, Keski-Suomen hyvinvointialue, Oikeusrekisterikeskus, Ruokavirasto, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, Syyttäjälaitos, Ulosottolaitos, Valtiokonttori, Vantaan kaupunki, Maanmittauslaitos, Kansaneläkelaitos, ulkoministeriö ja Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori**.

Useimmat lausunnonantajat pitivät tietosuojalain 4 §:ään ehdotettuja muutoksia perusteltuina ja selkeyttävinä. Tärkeänä pidettiin, että julkisen vallan käyttö mainittaisiin nimellisesti sääntelyssä sekä sitä, että henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste laajennettaisiin koskemaan viranomaisten ohella myös julkista hallintotehtävää hoitavia yksityisiä tahoja. Laajasta kannatuksesta huolimatta suuri osa tietosuojalain 4 §:stä lausuneista kuitenkin nosti esiin tarpeen lisätä hallituksen esityksen perusteluihin täsmennyksiä (muun muassa **Eläketurvakeskus, Helsingin kaupunki, Huoltovarmuuskeskus, Hyvinvointialue HALI, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy, Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT, Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Tulli, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö, Työeläkevakuuttajat TELA, Vakuutuskeskus**). Muutama lausunnonantaja ilmoitti, ettei niillä ollut lausuttavaa tietosuojalain 4 §:ään ehdotettuihin muutoksiin (muun muassa **Tietosuojavaltuutetun toimisto, Keski-Suomen hyvinvointialue ja Metsähallitus**). Kukaan lausunnonantajista ei vastustanut ehdotettuja muutoksia.

Lausunnoissa peräänkuulutettiin ennen muuta esimerkkien lisäämistä perusteluihin. Lausunnonantajat kiinnittivät huomiota myös sääntelyssä käytettyjen käsitteiden epäselvyyteen. Valtaosassa lausuntoja korostettiin tältä osin ennen muuta yleisen edun ja julkisen vallan käytön käsitteiden selventämistä (muun muassa **Suomen Kuntaliitto, Helsingin kaupunki, Hyvinvointialue HALI, Vakuutuskeskus ja Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT**).

Lausunnonantajat pitivät hyvänä, että esitysluonnoksen perusteluissa todetaan, että viranomaisen suunnittelu-, kehittämis- ja selvitystehtäviä voidaan pitää yleistä etua koskevana tehtävänä (muun muassa **Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL**, **Maatalousyrittäjien eläkelaitos** ja **Espoon kaupunki**). Esimerkiksi **Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen** lausunnossa pidettiin vastaavasti hyvänä, että yleistä etua koskeva tehtävä voi olla suunnittelu- ja selvitystehtävä sekä palveluiden kehittäminen, mutta haluttiin selvennystä siihen, minkälaisia tehtäviä pidettäisiin kehittämis-, suunnittelu- ja selvittämistehtävinä. **Espoon kaupungin** lausunnossa nostettiin tältä osin esiin, että suunnittelu- ja selvitystehtävää tulisi digivalmiin lainsäädännön hengessä rikastaa mainitsemalla nimeltä esimerkiksi viranomaisen toteuttama tietojohdaminen, data-analytiikka, innovaatio-toiminta, palveluiden kehittäminen ja kohdentaminen soveltuvina käyttötarkoituksina.

Myös joidenkin muiden käsitteiden epäselvyydet nousivat muutamassa lausunnossa esiin. Esimerkiksi **maa- ja metsätalousministeriö** nosti lausunnossaan esiin, että viranomaisen määritelmä puuttuu tietosuojalaista. **Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy** ja **Väylävirasto** taas toivoivat rekisterinpitäjän roolin selkeyttämistä silloin, kun kyse on julkista hallintotehtävää hoitavan yksityisen tahon suorittamasta henkilötietojen käsittelystä.

Täsmennyksiä toivottiin myös siihen, millaisessa käsittelyssä on kyse sellaisesta myöhemmästä henkilötietojen käsittelystä, joka on yhteensopivaa alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa (muun muassa **Tapaturmavakuutuskeskus** ja **Vakuutuskeskus**). **Espoon kaupungin** lausunnossa nostettiin laajemmin esiin tarve säätää täsmällisesti kuntien mahdollisuudesta tietojen käsittelyyn muuhun kuin alkuperäiseen käyttötarkoitukseen, eli niin sanottuun toisiokäyttöön. Lausunnon mukaan epäselvyys koskien yleistä etua ja tiedon toisiokäyttöä on vaikeuttanut kunnissa ennakoiden ja ennalta ehkäisevien palvelujen kehittämistä, data-analytiikkaa ja tiedolla johtamista, palvelujen kohdentamista ja kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. **Finanssivalvonta** ja **Eläketurvakeskus** nostivat lausunnoissaan tarpeen selvittää arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyä ja tietosuojalain 4 §:n ja 6 §:n välistä suhdetta.

Muutama lausunnonantaja nosti lausunnossaan esiin myös tarpeet jakaa yleistä etua koskeva käsittely sekä julkisen vallan käyttö erillisiksi alakohdiksi. **Tuomioistuinvirasto** ehdotti tätä erityisesti sen vuoksi, että käsittelyperusteilla on hyvin erilainen soveltamisala. **Verohallinto** ehdotti lausunnossaan niin ikään yleisen edun ja julkisen vallan

käytön jakamista omiksi kohdiksi siten, että julkisen vallan käyttöön liittyvä käsittely sidottaisiin välttämättömyyteen.

Tuomioistuinvirasto nosti lausunnossaan harkittavaksi tietosuojalain 4 §:n täydentämistä myös täysin uudella käsittelyperusteella, joka mahdollistaisi henkilötietojen käsittelyn silloin, kun käsittely on tarpeen oikeusvaateen selvittämiseksi, laatimiseksi, esittämiseksi, puolustamiseksi tai ratkaisemiseksi.

3.1.2 Tietosuojalain 6 §:ään ehdotetut muutokset

Tietosuojalain 6 §:ään ehdotetuista muutoksista lausuttiin erityisesti liittyen vakuutuslaitosten terveydentilatietojen käsittelyyn (yli 25 lausunnonantajaa). Lausuntopalautetta saatiin myös muutosehdotuksista liittyen viranomaisten tärkeää yleistä etua koskevaan käsittelyyn (alle 10 lausunnonantajaa). Muutama lausunnonantajista ilmoitti, ettei niillä ollut lausuttavaa tai huomautettavaa tietosuojalain 6 §:ään ehdotettavista muutoksista (muun muassa **Finanssivalvonta, Maanmittauslaitos, Patentti- ja rekisterihallitus, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori ja Verohallinto**). Kukaan lausunnonantajista ei varsinaisesti vastustanut tietosuojalain 6 §:ään ehdotettavia muutoksia. Muutama lausunnonantaja ei kuitenkaan kannattanut kaikilta osin vakuutuslaitoksia koskevia ehdotuksia tai pitänyt niitä tarpeellisina (muun muassa **Finanssiala ja Työelä-kevakuuttajat TELA**).

Vakuutuslaitosten käsittelyyn liittyviä muutoksia (tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 6 §:n 3 momentti) kannatettiin yleisellä tasolla ja myönteisenä pidettiin muun muassa sääntelyn ja oikeustilan selkeyttämistä, rekisteröidyn oikeusturvan parantamista, tietosuojan vahvistamista sekä sen varmistamista, että tietosuojalaki on tietosuojasetuksen mukainen (muun muassa **Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Hyvinvointialue HALI, Finanssiala, Keski-Suomen hyvinvointialue, Kuluttajaliitto, sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen lääkäriliitto, Tapaturmavakuutuskeskus ja Vakuutuskeskus**). Saatu lausuntopalaute liittyi muun muassa ehdotukseen sitoa vakuutuslaitoksen terveydentilatietojen käsittely välttämättömyyteen muutosehdotusten osalta. Muun muassa **Etelä-Karjalan hyvinvointialueen** lausunnossa ehdotuksia vakuutuslainsäädännön kokonaisuuden ja soveltamiskäytännön yhtenäisyyden näkökulmasta pidettiin tarpeellisina ottaen huomioon, että tällä hetkellä voimassa olevan tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan sanamuodon mukainen tulkinta ei luo vakuutuslaitokselle oikeutta käsitellä terveydentilaa koskevia tietoja ennen vakuutuksen myöntämistä ja vakuutuslaitoksen vastuun arviointia varten. Lausunnossa pidettiin myös

tarpeellisena, että käsittely rajataan täsmällisellä ja tarkkarajaisella säännöksellä vain käyttötarkoituksen kannalta välttämättömiin tietoihin. **Hyvinvointiala HALI:n** lausunnossa todettiin, että esitetty muutos on kannatettava ja lausunnon mukaan on perusteltua pyrkiä siirtymään kohti käytänteitä, jotka korostavat terveydenhuollon rekisterinpitäjälle lähetettävien pyyntöjen riittävää yksilöintiä ja rajaamista koskemaan ajanjaksoa, asiaa, tapausta, sairautta tai oiretta, jolla on tosiasiallista merkitystä ja jotka ovat välttämättömiä vakuutuslaitoksen vastuun arvioimiseksi ja selvittämiseksi. Myös **Suomen Lääkäriliiton** lausunnossa nostettiin esiin tarve korostaa terveydenhuollon rekisterinpitäjälle lähetettävien pyyntöjen riittävää yksilöintiä ja rajaamista. Suomen Lääkäriliitto kannatti tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 1 kohtaan ehdotettua muutosta nykyisten tarpeellisten tietojen sijasta välttämättömiin tietoihin vakuutuslaitoksen vastuun arvioimiseksi ja selvittämiseksi. **Kuluttajaliitto** piti niin ikään myönteisenä, että käsittelyä rajataan nykyistä tiukemmin välttämättömään ja katsoi, että ehdotettavat muutokset selkeyttävät oikeustilaa. **Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy** katsoi, että ehdotettu laajennus terveydentilatietojen käsittelystä ennen vakuutussopimuksen solmimista voisi lisätä hyvinvointialueille tehtyjen tietopyyntöjen määrää. Lisätyöstä ja mahdollisista kustannuksista huolimatta tarpeellisuusvaatimuksesta siirtyminen välttämättömiin tietoihin on lausunnon mukaan kuitenkin erityisen kannatettavaa.

Muutama lausunnonantaja ei kuitenkaan kannattanut välttämättömyyteen sitomista tai piti sitä tarpeettomana. Esimerkiksi **Finanssialan** lausunnossa todettiin, että vaikka se kannattaa yleisellä tasolla ehdotettuja muutoksia ja pitää muutoksia vakuustoitominnan asianmukaisen harjoittamisen kannalta perusteltuina, se ei kuitenkaan kannattanut lausunnossaan vakuutuslaitoksen käsittelyn sitomista välttämättömyyteen. Lausunnossaan se totesi, että jos lain sanamuotoa ei voida jättää tältä osin ennalleen, hallituksen esityksen perusteluihin tulisi lisätä selkeä maininta siitä, että terminologian muutoksella ei ole tarkoitus rajata käsittelyoikeutta nykytilaan verrattuna. Lausunnossa ehdotettiin lisäksi, että tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan lopussa olevaa mainintaa vastuun arvioimisesta ”ja” selvittämisestä muutettaisiin siten, että kohdassa puhuttaisiin vastuun arvioimisesta ”tai” selvittämisestä. Myös **Vakuutuskeskus** ehdotti lausunnossaan vastaavaa muokkausta.

Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunnossa kannatettiin terveydentilatietojen käsittelyn rajoittamista vain välttämättömiin tietoihin, mikä edistäisi perustuslain 10 §:n vaatimusten täyttymistä, mutta peräänkuulutettiin kuitenkin ehdotettujen muutosten tietosuoja- ja perusoikeusvaikutusten arviointia perusteluissa. Tietosuojavaltuutetun toimisto

piti hyvänä, että käsittelyn välttämättömyys arvioitaisiin erikseen ennen ja jälkeen vakuutuksen myöntämisen. Perusteluissa tulisi kuitenkin tarkentaa konkreettisin esimerkein, miten tai milloin käsittelyn edellytykset tosiasiallisesti täyttyvät tai jäävät täyttymättä ehdotettavan sääntelyn puitteissa sekä käydä ilmi, että käsittelyn välttämättömyysedellytys edellyttää aina tapauskohtaista arviointia käsittelyn välttämättömyydestä. Lausunnossa kannatettiin myös tietojen minimoinnin periaatteen huomioimista ja sitä, että vakuutusyhtiöiden tietopyynnöt terveydenhuollon yksiköille rajataan ja yksilöidään.

Lausunnonantajien näkemykset vaihtelivat tietosuojalain 6 §:n 3 momenttiin ehdotettujen vakuutuslaitosten käsittelyä koskevien suojatoimien osalta. Osa lausunnonantajista totesi kannattavansa ehdotettuja suojatoimia. Muun muassa **Tietosuojavaltuutetun toimisto**, **Tapaturmavakuutuskeskus** ja **sosiaali- ja terveysministeriö** kannattivat lausunnoissaan suojatoimisäännöksiä. Myös **Kuluttajaliitto** korosti lausunnossaan, että käsittely on esitysluonnoksessakin mainitusti rajattava tarkasti vain vakuutuslaitoksen vastuun arvioimiseen ja selvittämiseen, eikä se saa johtaa terveystietojen tarpeettomaan keräämiseen tai perusteettomaan profilointiin. Lausunnon mukaan on tärkeää, että esitysluonnoksessa tarkennetut suojatoimet toteutetaan käytännössä johdonmukaisesti ja valvotusti koskien esimerkiksi velvollisuutta poistaa tarpeettomaksi käyneet tiedot viipymättä sekä velvollisuutta informoida rekisteröityä silloin, kun kielteinen päätös perustuu arkaluonteisten tietojen käsittelyyn. Muutama lausunnonantajista, kuten **Finanssiala** ja **Työeläkevakuuttajat TELA**, pitivät ehdotettuja suojatoimia kuitenkin tarpeettomina, huomioiden tietosuojalain 6 §:n 3 momenttia tarpeettomana ja katsoi, että ehdotetuista suojatoimista (tietojen minimointi- ja informointivelvollisuus) on säädetty vastaavalla tarkkuudella tietosuojalain 6 §:n 2 momenttiin perustuvissa suunnittelu-, kehittämis- ja selvittämistehtävissä. Lausunnossa pyydettiin

Viranomaisen tärkeää yleistä etua koskevan tehtävään liittyvän käsittelyn ja tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 2 kohdan osalta lausunnonantajat kannattivat käsittelyn sitomista välttämättömyyteen. Lausuntopalautteessa kuitenkin toivottiin perusteluiden selventämistä sen suhteen, mitä tärkeää yleistä etua koskevalla tehtävällä käytännössä tarkoitetaan. Myös muita täsmentämistarpeita esitettiin. Muun muassa **Maatalousyrittäjien eläkelaitos** totesi lausunnossaan, että erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely tulisi olla mahdollista myös ehdotettuun tietosuojalain 4 §:n 2 momenttiin perustuvissa suunnittelu-, kehittämis- ja selvittämistehtävissä. Lausunnossa pyydettiin

täsmentämään, mitä hallituksen esityksessä tarkoitetaan "välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetyn tärkeää yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi." Vastaavasti todettiin **Eläketurvakeskuksen** lausunnossa, jossa tiedusteltiin, onko ehdotettu lainkohta ymmärrettävissä niin, että esimerkiksi työeläkealan lakisääteiseen toimeenpanotehtävään kehittämis-, suunnittelu- ja selvitystehtävä on laissa säädettyä tärkeää yleistä etua koskevan tehtävän suorittamista ja "käsittely johtuu rekisterinpitäjälle säädetyn velvollisuuden noudattamisesta". **Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL** piti tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 2 kohtaan ehdotettua muutosta välttämättömyydestä tarpeettomana, sillä sen näkemyksen mukaan välttämättömyyttä koskeva vaatimus tulee suoraan tietosuoja-asetuksesta. **Valtiovarainministeriön** lausunnossa todettiin, että erityisten henkilötietoryhmien käsittelyn rajaamista välttämättömyysedellytyksellä on perusteltu sinänsä asianmukaisesti tietosuoja-asetuksen reunaehdoilla ja perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännöllä. Lausunnossa kuitenkin todettiin, että ehdotuksen viranomaisvaikutuksia olisi hyvä arvioida jatkovalmistelussa tarkemmin. Myös **sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö** kannatti lausunnossaan, että tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa käsittely rajattaisiin välttämättömään. Lausunnon mukaan voimassa olevaa lainkohtaa ei ole sidottu asianmukaisesti välttämättömyyteen ja se jättää näin ollen rekisterinpitäjälle suhteellisen paljon harkintamarginaalia arvioida sitä, kuinka laajasti ja mitä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja rekisterinpitäjä voi käsitellä. Lausunnossa pyydettiin kuitenkin tarkentamaan jatkovalmistelussa, koskisiko ehdotettu välttämättömyysvaatimus myös tilanteita, joissa kyseisestä henkilötietojen käsittelystä on säädetty nimenomaisesti laissa, vaikka perusteluiden mukaan kohtaan ei tältä osin ehdoteta muutoksia. **Helsingin kaupunki** katsoi lausunnossaan, että tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 2 kohtaan ehdotettu muutos rajoittaisi viranomaisen mahdollisuutta käsitellä erityisiä henkilötietoja verrattuna voimassa olevaan lainsäädäntöön, kun tietojen käsittely liittyy laissa säädettyyn tehtävään, mutta tietojen käsittelystä ei nimenomaisesti säädetä laissa. Lausunnossa katsottiin, että sääntelyssä olisi hyvä säilyttää voimassa olevan lainsäädännön hieman laajempi viranomaisen harkintavalta.

Kansaneläkelaitos lausui yleisesti tietosuojalain 6 §:ään ehdotetusta välttämättömyysvaatimuksesta. Kansaneläkelaitoksen mukaan välttämättömyysvaatimus täsmentää arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyä. Lausunnon mukaan pykälään ehdotettu sanamuoto ei tuo Kansaneläkelaitoksen näkemyksen mukaan merkittävää muutosta henkilötietojen käsittelyn minimoinnille. **KEHA-keskus** kannatti lausunnossaan tietosuojalain 6 §:ään ehdotettuja muutoksia, mainiten nimenomaisesti käsittelyn sitomisen välttämättömään.

3.1.3 Tietosuojalain 7 §:ään ehdotetut muutokset

Tietosuojalain 7 §:ään ehdotetuista muutoksista, jotka liittyvät rikoksiin ja rikostuomioihin liittyvien henkilötietojen käsittelyyn, lausui vain muutama lausunnonantaja (alle 10 lausunnonantajaa). Ehdotettuja muutoksia kannattivat tai pitivät tarpeellisena muun muassa **Maatalousyrittäjien eläkelaitos** ja **sosiaali- ja terveysministeriö**. Sosiaali- ja terveysministeriö kannatti tietosuojalain 7 §:n 1 momenttiin ehdotettua teknistä muok-
kausta siten, että pykälän viittaussäännöksistä lain 6 §:n 1 momentin 1, 2 ja 7 kohtiin luovuttaisiin ja pykälän 1 momenttiin lisättäisiin omat, erilliset kohdat kunkin käsittelytilanteen osalta. Lausunnossa kannatettiin myös ehdotusta tehdä vakuutuslaitosten henkilötietojen käsittelyn osalta tietosuojalain 7 §:n 1 momentin 2 kohtaan vastaavat muutokset kuin lain 6 §:n 1 momentin 1 kohtaan. **Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Terve-**
den ja hyvinvoinnin laitos ja valtiovarainministeriö esittivät vastaavia huomioita kuin tietosuojalain 6 §:n osalta. **Oikeusrekisterikeskus** kiinnitti huomiota ehdotetun 7 §:n 1 momentin 3 kohdan muotoiluun ja ehdotti sen selventämistä. Kukaan lausunnonantajista ei vastustanut ehdotettuja muutoksia.

3.1.4 Sertifiointielimien akkreditointia koskevat muutosehdotukset

Sertifiointielimien akkreditointia koskevista muutosehdotuksista lausui vain muutama lausunnonantaja (alle 10 lausunnonantajaa). Sertifiointielimen akkreditointia koskevan tehtävän siirtoa ilmoittivat kannattavansa **Tietosuojavaltuutetun toimisto, FINAS-ak-**
kreditointipalvelu, Elinkeinoelämän keskusliitto EK sekä **sosiaali- ja terveysminis-**
teriö. Muutama lausunnonantaja totesi, ettei niillä ollut lausuttavaa tai huomautettavaa ehdotettuihin muutoksiin (muun muassa **Finanssiala, Helsingin kaupunki, Maanmit-**
tauslaitos ja Patentti- ja rekisterihallitus). Kukaan lausunnonantajista ei vastustanut ehdotettuja muutoksia.

FINAS-akkreditointipalvelu esitti 36 a §:n 3 momentin muuttamista siten, että Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sijasta FINAS-akkreditointipalvelu määräisi ja perisi maksun toteutetuista akkreditointi- ja arviointipalveluista. Tietosuojavaltuutetun toimistolla olisi oikeus saada FINAS-akkreditointipalvelulta korvaus pykälän mukaisten tehtävien suorittamisesta. **Tietosuojavaltuutetun toimisto** piti esitettyä muutosta toiminnan tehokkuuden ja osaamisen takaamisen kannalta hyvänä. Se ehdotti pykälään muutoksia, jotka toisivat esiin yhtäältä tietosuojavaltuutetun roolin ensisijaisena teknisenä asiantuntijana ja toisaalta tietosuojavaltuutetun lausunnon merkityksen akkreditoinnin kannalta. Lisäksi perusteluissa olisi aiheellista mainita tietosuojavaltuutetun oikeudesta arvioida teknisenä arvioijana toimimisen vaatimat resurssit ja aikatarpeet.

3.1.5 Yleiset kommentit tietosuojalakiin ehdotetuista muutoksista

Lausunnonantajat esittivät myös yleisiä kommentteja tietosuojalakiin ehdotetuista muutoksista. Muun muassa **Finanssivalvonta** totesi lausunnossaan kannattavansa tietosuojalain muuttamista lakiehdotuksen mukaisesti. **Finanssiala** piti esitystä tarpeellisena ja ehdottamiensa täsmennysten jälkeen toimivana kokonaisuutena. Lausunnon mukaan esitys parantaisi vakuutustoiminnan oikeudellista selkeyttä ja mahdollistaisi tehokkaan sekä asiakaslähtöisen liiketoiminnan harjoittamisen henkilötietojen asianmukaisen suojan vaarantumatta. **KEHA-keskuksen** lausunnon mukaan ehdotetut muutokset ovat hyvin valmisteltuja, osin teknisiä. KEHA-keskus kannatti muutosten edistämistä hallituksen esitysluonnoksessa esitetyllä tavalla. Myös **Vakuutuskeskus** piti hyvänä esityksessä ehdotettuja tiedonkulkua varmistavia ja oikeustilaa selventäviä säännöksiä, vaikka esityksessä ei oteta kantaa tiedonluovutusta ja -saantia koskevaan sääntelyyn, eikä tarkastella tämän sääntelyn suhdetta nyt esitettäviin yleisiin käsittelyn oikeusperusteisiin. **Tapaturmavakuutuskeskus** piti hyvänä esityksen tavoitetta edistää tiedon liikkuvuutta sekä julkisten palveluiden tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä kannatti sitä, että kansallisessa sääntelyssä hyödynnetään tietosuoja-asetuksen sallimaa kansallista liikkumavaraa. **Patentti- ja rekisterihallituksen** lausunnossa todettiin, että tietosuojalakiin ehdotetut muutokset vastaavat pitkälti niitä tulkintoja, joita se on jo tähän asti käytännössä noudattanut.

Muutama lausunnonantaja nosti lausunnossaan esiin epäselvyydet liittyen muiden henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteiden valintaan. Muun muassa **Suomen Kuntaliitto** nosti esiin epäselvyydet liittyen suostumukseen sekä oikeutettuun etuun. Myös **Helsingin kaupunki** nosti lausunnossaan esiin epäselvyydet oikeutetun edun käyttämisestä käsittelyperusteena viranomaisissa. Helsingin kaupungin mukaan julkisen sektorin toiminnan kannalta olisi tarpeellista, että lainsäätäjät ottaisi kantaa oikeutetun edun käytön soveltuvuuteen kuntakonsernin sisäisissä siirroissa ja luovutuksissa. Kaupunki kuitenkin totesi lausunnossaan, että henkilötietojen käsittelyä sosiaali- ja terveydenhuollossa täsmennetään ja täydennetään kansallisesti tietosuoja-asetuksen sääntelyliikkumavaran nojalla säädetyllä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetulla lailla. Ehdotetut tietosuojalain muutokset eivät kaupungin näkemyksen mukaan merkittävästi vaikuttaisi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn.

Työeläkevaluuttajat TELA lausunnossa nostettiin esiin, että nyt lausuttavana oleva luonnos ei ota kantaa tutkimuksen määritelmän eroihin, tuoden esiin, että kansallinen tutkimuksen määritelmä on hieman rajatumpi kuin mitä tietosuoja-asetuksessa on esitetty. Lausunnossa esitettiin, että toimeenpanon sujuvuutta tulisi edistää säännöksellä, jonka mukaisesti tietoja luovuttava rekisterinpitäjä on velvollinen luovuttamaan tiedot ilman erillistä harkintaa, jos tiedonsaantiin oikeutetun rekisterinpitäjän lainsäädännössä on säädetty tarpeellisista tiedoista riittävän tarkasti. Vastaavan lausui myös **Eläketurvakeskus**, jonka mukaan tietoja luovuttavan rekisterinpitäjän vastuulla on tarkistaa tietojen saajaa koskeva lainsäädäntö tiedoksisaantioikeuksien osalta. Lausunnossa nostettiin yleisesti esiin myös epäselvyydet liittyen rekisterinpitäjän, henkilötietojen käsittelijän tai yhteisrekisteripidon valintaan.

3.2 Muuta oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöä koskeva lausuntopalaute

3.2.1 Teknisiä rajapintoja ja katseluyhteyksiä koskevat ehdotukset

Lausuntopalautetta koskien teknisiä rajapintoja ja katseluyhteyksiä koskevia muutoksia saatiin jonkin verran (alle 20 lausunnonantajaa). Suuri osa teknisiä ja katseluyhteyksiä koskevia ehdotuksia kommentoineista suhtautuivat lausunnoissaan myönteisesti ehdotettuihin muutoksiin. Muutama lausunnonantaja ilmoitti, ettei niillä ollut lausuttavaa tai huomautettavaa ehdotuksiin (muun muassa **Finanssiala, Helsingin kaupunki, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy ja Metsähallitus**). Yksittäisten ehdotusten osalta ehdotettiin myös tarkennuksia ja muutoksia (muun muassa **maa- ja metsätalousministeriö, Maanmittauslaitos ja Oikeusrekisterikeskus**).

Muun muassa **Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT, Huoltovarmuuskeskus, Patentti- ja rekisterihallitus** sekä **valtiovarainministeriö** ilmoittivat kannattavansa ehdotuksia. Myös **sosiaali- ja terveysministeriö** ja **Ulosottolaitos** pitivät muutoksia perusteltuina. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoi, että säännösten päivitys on tehty tiedonhallintalain mukaisesti asianmukaisesti. Ulosottolaitos arvioi muutosten yhdenmukaistavan sähköistä tiedonvaihtoa viranomaisten välillä. **Tiedusteluvalvontavaltuutettu** piti käsitteiden selkeyttämistä kannatettavana, mutta muistutti, että tekninen käyttöyhteys on voinut kattaa laajemmin sähköisiä luovutustapoja kuin tiedonhallintalain mukaiset käsitteet. **Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori** korosti, että käsitteiden muutoksista ei saa aiheutua sääntelyaukkoja esimerkiksi sähköisen viestinnän palveluiden toteuttamisessa.

Maanmittauslaitos ei kannattanut asunto-osakeyhtiölain säännöksen kumoamista, koska se mahdollistaa sähköisen tiedonluovutuksen osakkeenomistajille, ja sen poistaminen heikentäisi sähköisen asioinnin mahdollisuuksia ja palvelun saatavuutta.

Maa- ja metsätalousministeriö esitti lausunnossaan joitakin tarkentavia huomioita ja korosti muun muassa, että yksityisten tahojen tiedonsaannista tulisi säätää erikseen ja piti katseluyhteyden avaamista muille kuin viranomaisille ongelmallisena ilman erillistä sääntelyä. Myös **Oikeusrekisterikeskus** toi lausunnossaan esiin, että katseluyhteyden avaaminen muille kuin viranomaisille edellyttää erillistä sääntelyä. Lisäksi se katsoi, että sähköisen tiedonluovutustavan poistaminen kokonaan voisi aiheuttaa tulkintaepäselvyyksiä, minkä vuoksi teknisen käyttöyhteyden käsite tulisi kumoamisen sijaan osassa ehdotuksia korvata teknisellä rajapinnalla ja katseluyhteydellä. Muilta osin lausunnossa suhtauduttiin ehdotettuihin muutoksiin myönteisesti.

3.2.2 Yrityskiinnityslakia koskevat ehdotukset

Yrityskiinnityslakia koskeviin muutoksista ei pääosin lausuttu lainkaan tai lausunnonantajat totesivat, ettei niillä ollut lausuttavaa tai lausunnoissa todettiin, että lausunnonantajilla ollut huomauttamista tai kommentoitavaa ehdotettuihin muutoksiin (muun muassa **Finanssiala, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy, Helsingin kaupunki, Maanmittauslaitos, Metsähallitus, sosiaali- ja terveysministeriö, Ulosottolaitos, valtiovarainministeriö ja Verohallinto**). **Patentti- ja rekisterihallituksen** lausunnossa kannatettiin ehdotettuja muutoksia, joilla yrityskiinnityslain sisältö päivitetään vastaamaan kaupparekisterilain säännöksiä rekisteröitävistä tiedoista ja niiden luovuttamisesta. **Maa- ja metsätalousministeriö** viittasi yrityskiinnityslain 35 §:n 1 momenttiin ehdotetuista muutoksista aikaisemmin esittämiinsä kommentteihin yhdistyslakia koskien. Kukaan lausunnonantajista ei vastustanut muutosehdotuksia.

3.3 Yleiset kommentit ja muu lausuntopalaute

Lausunnonantajilla oli mahdollisuus esittää lisäksi yleisiä kommentteja hallituksen esitysluonnokseen liittyen (yli 30 lausunnonantajaa). Yleisessä lausuntopalautteessa kannatettiin yleisesti esityksen tavoitteita. Muun muassa **Etelä-Karjalan hyvinvointialue** nosti lausunnossaan esiin, että se pitää tärkeänä esityksen sisältämien lakiehdotusten tavoitteita varmistaa oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädännön yhdenmukaisuus soveltuvan tietosuojasääntelyn ja muun lainsäädännön kanssa sekä tarkoittaa erityislainsäädäntöä siltä osin kuin se on tarpeen EU-lainsäädännöstä ja valtiosääntöisistä reunaehdoista johtuvista syistä. **Puolustusministeriö** piti tärkeänä, että tietosuojalainsäädännössä on riittävästi liikkumavaraa suorittaa tarpeellista ja välttämätöntä

viranomaistoimintaa, huomioiden tiedon liikkuvuus viranomaisten välillä, riittävät suojaustoimet sekä myös erityislain soveltaminen hallinnonalalla. **Kuluttajaliitto** katsoi, että esitysluonnos kokonaisuutena vahvistaa sääntelyn selkeyttä ja tukee tietosuoja-asetuksen tehokasta soveltamista. Jatkovalmistelussa olisi kuitenkin syytä korostaa käytännönläheistä ohjeistusta ja läpinäkyvää viestintää, jotta rekisterinpitäjät osaavat toteuttaa velvoitteet johdonmukaisesti ja kuluttajat tietävät oikeutensa. Kuluttajaliitto painotti lisäksi, että valvontaan on osoitettava riittävät resurssit ja että arkaluonteisten tietojen käsittelyn osalta tulisi säilyttää aina korkea yksityisyyden suojan taso. **Sosiaali- ja terveysministeriö** arvioi, että ehdotetut muutokset edistävät hallitusohjelman tavoitteita kumota tiedon liikkuvuutta tai julkisten palveluiden tarkoituksenmukaista järjestämistä haittaavat säädökset. Ministeriö piti ehdotuksen tavoitteita kannatettavina ja arvioi, että se on kokonaisuutena erinomaisesti laadittu.

Ahvenanmaan maakuntahallituksen (Ålands landskapsregering) lausunnossa todettiin, että esityksessä ehdotetut lakimuutokset eivät tule voimaan Ahvenanmaalla siltä osin kuin ne kuuluvat maakunnan lainsäädäntövaltaan. Lausunnossa todettiin, että esityksen perusteluissa on otettu yksityiskohtaisesti huomioon maakunnan lainsäädäntövalta.

Hallituksen esitykseen liittyvän lausuntopalautteen lisäksi muutama lausunnonantaja esitti lausunnoissaan myös muita ehdotuksia. Esimerkiksi **Tietosuoja-valtuutetun toimiston** lausunnossa esitettiin tietosuoja-lakiin lisättäväksi poikkeussäännöstä hallintolain mukaisesta asianosaisten kuulemisesta, kun kyse on tietosuoja-asetuksen 34 artiklan tarkoittamasta tietoturvaloukkaustilanteesta. Lausunnon mukaan kuulemisvelvollisuus voi viivästyttää päätöksentekoa ja aiheuttaa haittaa loukkauksen kohteeksi joutuneille. Mikäli rekisteröity saa nopeasti tiedon tietoturvaloukkauksesta, tämän avulla voidaan estää identiteettivarkauksia, petoksia ja muita vahinkoja.

Henkilötietojen toisiokäyttöön liittyen **Tapaturmavakuutuskeskus** esitti harkittavaksi, olisiko tarpeen säätää sosiaaliturvan toimeenpanossa kertyvän henkilötiedon toissijaisesta käytöstä vastaavasti erillislailla kuin sosiaali- ja terveystietojen osalta on jo säädetty (laki 552/2019), mikä lisäisi läpinäkyvyyttä ja oikeusvarmuutta. Lausunnon mukaan tietosuoja-asetuksen jättämää kansallista liikkumavaraa tulisi hyödyntää nyt esitetyä laajemmin lain toimeenpanon kehittämisen mahdollistamiseksi. Myös **Espoon kaupungin** lausunnossa nostettiin esiin toisiokäytöstä säätäminen yhtenä mahdollisuutena. Lausunnossa katsottiin, että kuntia koskien tulisi säätää oma laki tietojen toissijaisesta

käytöstä ennalta ehkäisevän palvelun järjestämiseksi ja tietojohdamisen käyttötarkoitukseen, jos katsotaan että tiedon tosiokäyttö ja tietojohdaminen ei ole yleisen edun nimissä toteutettavissa. Tämä mahdollistaisi kunnille salassapitovelvoitteiden estämättä sekä tietosuoja-asetuksen 9 artiklan nojalla käsitellä ja yhdistellä tunnisteellisesti asiakastietoja, jotka ovat syntyneet kunnan omassa toiminnassa tai ovat sen omiin rekistereihin tallennettuja.

Helsingin hallinto-oikeus ei ottanut lausunnossaan kantaa ehdotettuihin muutoksiin, mutta nosti lausunnossaan esiin, että henkilötietojen suojan ja tuomioistuintoimintaan liittyvän korostuneen julkisuusperiaatteen yhteensovittamiseksi tulisi kuitenkin selvittää tarve erityislaille koskien henkilötietojen käsittelyä (hallinto)tuomioistuimissa tai vaihtoehtoisesti hallintotuomioistuinten julkisuuslain täydentämistä henkilötietojen käsittelyä koskevilla säännöksillä. **Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n** lausunnossa viitattiin aiemmin toimitettuun lausuntopalautteeseen liittyen Tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistuksen koordinaatioryhmän esiselvitykseen. Lausunnossa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että hankkeen etenemisen seuraamiseksi olisi ollut parempi, jos kokonaisuudistusta koskevat lainsäädäntömuutokset olisi toteutettu koordinoitusti ja oikeusministeriövetoisesti, vaikka kukin ministeriö vastaa oman hallinnonalansa lainsäädännöstä. **Kansallisarkiston** lausunnossa nostettiin esiin tietosuoja-asetuksen ja tiedonhallintalain tiukka tulkinta liittyen arkistointi- ja säilytysvaiheiden välillä, vaikka Kansallisarkiston mukaan tietosuoja-asetus ei edellytä vaihejakoa eikä siitä ole varsinaisesti säädetty tiedonhallintalaissakaan.

Lausunnonantajat

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
 Eläketurvakeskus
 Espoon kaupunki
 Etelä-Karjalan hyvinvointialue
 Finanssiala ry
 Finanssivalvonta
 FINAS-akkreditointipalvelu
 Helsingin hallinto-oikeus
 Helsingin kaupunki
 Huoltovarmuuskeskus
 Hyvinvointiala HALI ry
 Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
 Kansallisarkisto
 Kansaneläkelaitos
 KEHA-keskus
 Keski-Suomen hyvinvointialue
 Korkein hallinto-oikeus
 Kuluttajaliitto ry, Konsumentförbundet rf

Kuluttajariitalautakunta
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy
Maahanmuuttovirasto
Maa- ja metsätalousministeriö
Maanmittauslaitos
Maatalousyrittäjien eläkelaitos
Metsähallitus
Oikeusrekisterikeskus
Opetushallitus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Patentti- ja rekisterihallitus
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Rajavartiolaitos
Ruokavirasto
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
Sosiaali- ja terveysministeriö
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Sisäministeriö
Suomen Kuntaliitto ry
Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund
Syyttäjälaitos
Tapaturmavakuutuskeskus
Tasa-arvovaltuutetun toimisto
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL
Tiedusteluvalvontavaltuutettu
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tulli.fi
Tuomioistuinvirasto
Turun hallinto-oikeus
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työeläkevakuuttajat TELA ry
Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry
Ulkoministeriö
Ulosottolaitos
Vakuutuskeskus
Valtiokonttori
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori
Vantaan kaupunki
Verohallinto
Väylävirasto
Ympäristöministeriö
Ålands landskapsregering